

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO PRAVOSLÁVNA CIRKEV

ÚVOD

Vzdelávací štandard náboženskej výchovy/náboženstva Pravoslávnej cirkvi nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah daného predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné učebné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh a otázok.

K vymedzeným výkonom je priradený učebný obsah, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu predmetu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v danom ročníku.

Vzdelávací štandard náboženskej výchovy/náboženstva má svoje špecifiká. Jedno z nich spočíva v spoznávaní a rozvíjaní dobrých medziľudských vzťahov, reflexii v otázkach Boha, v oboznamovaní sa s posolstvom, na ktorom sa zakladá viera a v motivácii k osobnému náboženskému životu v Cirkvi a zodpovednému konaniu v spoločnosti.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet náboženská výchova/náboženstvo Pravoslávnej cirkvi v nižšom strednom vzdelávaní formuje v mladom človeku myslenie, svedomie, vyznanie a vieru, ktorá je prejavom náboženského cítenia a integrálnou súčasťou identity človeka. Otvára cestu k poznaniu biblického posolstva a taktiež učenia, tradície, historického a bohoslužobného života Cirkvi. Ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiakov, ktorá im pomáha byť prospešnými rodine, spoločnosti a Cirkvi. Je výchovou k zodpovednosti za vlastné konanie, učí žiakov kriticky myslieť, byť nemanipulovateľnými, chápať vlastné konanie i konanie druhých ľudí v kontexte rôznych životných situácií. Pomáha rozlišovať, aké konanie je dobrom pre jednotlivca a spoločnosť a čo už pôsobí deštruktívne.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- získajú povedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka, ktoré garantuje to, že sme stvorení na Boží obraz,
- naučia sa prijímať vlastnú osobnosť a osobnosť druhých ľudí,
- získajú vhodné komunikačné zručnosti na vyjadrenie svojich myšlienok, citov, názorov a postojov,
- naučia sa rešpektovať názory a cítenie druhých ľudí,
- nadobudnú spôsobilosť vyznať svoju vieru slovom i príkladom,
- získajú spôsobilosť rozlišovať dobro od zla,
- získajú prehľad o vieroučných a morálnych pravdách,
- získajú spôsobilosť rozlíšiť význam bohoslužieb, svätej tajiny Eucharistie a ostatných tajín,
- získavajú potrebné informácie a vedomosti o kresťanstve, pravosláví, o viere v Trojjediného Boha,
- naučia sa hlbšie poznávať Sväté Písmo a Božie pravdy, a tak upevňujú svoj vzťah k Bohu, pravoslávnej viere, Cirkvi a spoločnosti,
- nadobudnú spôsobilosť, ako hľadať svoju základnú životnú orientáciu, vystihnúť podstatu bytia, správne formulovať otázky týkajúce sa hodnôt, postojov a konania,
- naučia sa rešpektovať základné princípy demokracie, ľudské práva, iné náboženstvá, národy, národnosti, rasy a etnické skupiny,
- získajú informácie pre konfrontáciu s vedeckými a náboženskými /kresťanskými/ pohľadmi na svet a kriticky ich hodnotia,
- nadobudnú spôsobilosť kritického myslenia hodnotením pozitívnych a negatívnych javov v spoločnosti a Cirkvi,
- nadobudnú spôsobilosť aktivizovať dary Svätého Ducha pre cnostný život v každodennom zápase proti hriechu a zlému konaniu.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Svätý Duch a Cirkev

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie /dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uviesť znaky dobrej modlitby, ✓ vysvetliť, že Christos zomrel na kríži, aby nám daroval život večný, ✓ charakterizovať Christovu Cirkev, ✓ vysvetliť svoju účasť a správanie na bohoslužbách, ✓ objasniť, že každý nosí svoj kríž po celý život a chrám je Boží dom, v ktorom sa stretávame s Bohom, 	<p>chrám cirkevná obec bohoslužba aktívny člen utreňa, liturgia, večerňa modloslužba</p>

Založenie prvej kresťanskej Cirkvi

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať spôsob života prvých kresťanov, ✓ vyjadriť, prečo Päťdesiatnica je začiatkom histórie Cirkvi, ✓ vysvetliť dôležitosť života a práce apoštolov, ✓ vyjadriť zmysel slova kresťan, ✓ uviesť príklady na silu vzájomnej lásky, 	<p>Päťdesiatnica Zostúpenie Sv. Ducha diakon mučeník apoštol katakomby</p>

Prenasledovanie Cirkvi

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť spojenie „Christova pravda a láska nás sprevádza po celý život, Christos stále nás drží za ruku“, ✓ vysvetliť Christove slová: „ Ako prenasledovali mňa, tak budú prenasledovať i vás“, ✓ uviesť príklady, ako aj dnes môžeme preukázať neochvejnosť vo viere a ako ju môžeme posilňovať, ✓ vysvetliť, prečo je dôležité sa denne modliť, posilňovať vieru v Boha, konať dobré skutky, vzájomne odpúšťať a pomáhať, 	<p>rímski cisári chriotónia koloseum agapé vyznanie viery sväté ostatky misia</p>

Sloboda kresťanstva

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vyrozprávať zrod kresťanskej slobody v dejinách, ✓ charakterizovať význam jednoty kresťanstva a zodpovednosť každého veriaceho, ✓ sformulovať význam svätého krstu pre človeka, ✓ pomenovať hlavné časti svätého krstu, 	<p>Milánsky edikt katechéza katechumen liturgický život krst</p>

Herézy a snemy

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť význam Nicejského snemu, ✓ reprodukovat' Symbol viery – Krédo, ✓ zdôvodniť nutnosť nezištnej pomoci u každého veriaceho, ✓ uviesť príklady, ako správne žiť kresťanským životom, 	heréza orthodoxia, dogma, kánon všeobecný snem Symbol viery Bohočlovek

Misia Cirkvi

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť lásku sv. Rastislava k svojmu národu a Bohu, ✓ interpretovať veľký duchovný prínos sv. bratov Cyrila a Metoda pre náš národ, ✓ vysvetliť význam cirkevnoslovanského jazyka pre pravoslávneho kresťana, ✓ obhájiť potrebu osvietenia Svätým Duchom, 	cirkevnoslovanský jazyk rozkol vyhnanstvo cirkevné školy

Kázanie sv. Evanjelia po celom svete

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť význam pokrstenia Kyjevskej Rusi, ✓ oceniť duchovnú silu pravoslávia po celom svete, ✓ objasniť dôležitosť príslušnosti k Cirkvi pre spásu. 	pokrstenie Kyjevskej Rusi práca misionára

Bohoslužby v Pravoslávnej cirkvi

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zdôvodniť pravidelnosť modlitby pre duchovný život, ✓ zúčastniť sa na liturgickom živote, ✓ objasniť, čo znamená život s Christom, ✓ vyjadriť, že Božia láska nás sprevádza po celý život, 	<p>modlitba, bohoslužby</p> <p>chrám</p> <p>svätá liturgia a ostatné bohoslužby</p> <p>ikony svätých, bohoslužobné zborníky</p> <p>liturgické piesne, mariánske piesne</p> <p>chrámové a iné cirkevné slávnosti</p>

Liturgický rok, Hospodské a Bohorodičné sviatky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť postavenie Bohorodičky v živote kresťana, ✓ vysvetliť, prečo je svätý Kríž symbolom nekonečnej lásky Boha k človekovi, ✓ oceniť poslanie matky a jej radosť pri očakávaní dieťaťa, ✓ vyjadriť dôvody, prečo je Pascha sviatkom sviatkov, ✓ zdôvodniť dôležitosť Svätého Ducha a Jeho darov pre život apoštolov i celej Cirkvi, ✓ reprodukovať Symbol viery, 	<p>Zvestovanie</p> <p>Presvätá Bohorodička</p> <p>Ján Krstiteľ</p> <p>Isus Christos</p> <p>Vzkriesenie – Pascha</p> <p>Nanebovstúpenie</p> <p>Zoslanie Svätého Ducha</p> <p>chrámový sviatok</p>

Sväté tajiny

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ oceniť veľkú lásku Spasiteľa k ľudstvu, ✓ vysvetliť ustanovenie svätej tajiny Eucharistie Christom, ✓ vyjadriť, že spoločný život manželov má byť naplnený vzájomnou láskou, ✓ uviesť príklady zo života podľa Desiatich Božích prikázaní, ✓ zúčastniť sa pravidelne na Eucharistii, 	<p>Isus Christos</p> <p>sväté tajiny</p> <p>Eucharistia</p> <p>manželstvo</p> <p>krst</p> <p>pokánie</p> <p>pomazanie myrom</p> <p>Desať Božích prikázaní</p>

Duchovné a telesné zdravie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť, že duša a telo tvoria jednotu, ✓ uviesť príklady starostlivosti o duševné a fyzické zdravie, ✓ sformulovať, akú úlohu v Cirkvi plnia biskup, kňaz, diakon a veriaci ľud, ✓ naplánovať si svoj konkrétny prínos do cirkevného spoločenstva. 	<p>duša a telo človeka</p> <p>Cirkev, biskup, kňaz, diakon</p> <p>Božia vôľa</p> <p>Božia láska</p> <p>láska k bližnému</p>

Cirkev ako Telo Isusa Christa

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ sformulovať modlitbu o pomoc k Svätému Duchu, ✓ vysvetliť význam pomazania olejom, ✓ vysvetliť, čo je to vnútorná jednota Cirkvi, ✓ zapamätať si, že len pôsobením Svätého Ducha sa môžeme stať Božími deťmi, ✓ vyjadriť, že prostredie Cirkvi je pre neho prirodzené, 	<p>hierarchia Cirkvi jednota Cirkvi pôsobenie Svätého Ducha osobná Päťdesiatnica</p>

História a súčasnosť Cirkvi vo svete

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať ťažký život prvých kresťanov a ich prenasledovanie, ✓ vysvetliť vznik Cirkvi, ✓ charakterizovať historické patriarcháty, ✓ vymenovať jednotlivé miestne Pravoslávne cirkvi, ✓ definovať iné svetové náboženstvá, ✓ vysvetliť nebezpečenstvo rôznych siekt, 	<p>patriarchát miestna Cirkev judaizmus islam budhizmus sekta</p>

Pravoslávna cirkev v českých krajinách a na Slovensku

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť historické korene Pravoslávia, ✓ zhodnotiť misijnú činnosť svätých Cyrila a Metoda, ✓ uviesť, prečo sv. Rastislav a sv. Gorazd sú svätými Pravoslávnej cirkvi, ✓ vysvetliť nezastupiteľné miesto cirkevnej slovančiny ako liturgického jazyka, ✓ sformulovať organizačnú štruktúru jeho cirkevnej obce, ✓ zúčastniť sa na bohoslužobnom živote jeho cirkevnej obce, 	<p>sv. Rastislav sv. Cyril a Metod sv. Gorazd cyrilo-metodská tradícia cirkevná slovančina cirkevná obec filantropia Cirkvi eparchia</p>

Liturgický rok

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ zdôvodniť význam a tradíciu Roždestvenského pôstu, ✓ definovať význam a podstatu sviatku Narodenia Christa a Bohozjavenia, ✓ vysvetliť, že Veľký pôst je príprava na sviatok Paschy Christovej, ✓ zaspievať tropár „Christos voskrese“, ✓ vysvetliť význam sviatku Päťdesiatnice pre veriacich. 	<p>Roždestvenský pôst Narodenie Spasiteľa Teofánia Veľký pôst Pascha Päťdesiatnica tropár, kondak</p>

Isus Christos – cesta, pravda, život

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť pojem originalita ľudskej bytosti, ✓ prejavíť úctu k Bohu, rodine a okoliu, ✓ rozlíšiť dobro od zla v konkrétnych situáciách každodennosti, ✓ aplikovať Desatoro vo svojom živote, ✓ prezentovať zo skúsenosti silu každodennej modlitby, ✓ sformulovať význam a morálnosť evanjeliových blaženstiev, ✓ vysvetliť, že podobenstvá sú pomôckami pre náš život, ✓ aplikovať skúsenosť lásky na svojich blížnych, ✓ upevniť si cirkevnú slovančinu, 	<p>osobnosť človeka</p> <p>život s Bohom</p> <p>modlitba</p> <p>blaženstvá</p> <p>podobenstvá</p> <p>láska a sloboda</p> <p>cirkevná slovančina</p> <p>Desať Božích prikázaní</p>

Boh mi ukazuje cestu, ktorou mám kráčať

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ popísať somatické i psychické zmeny u dospievajúceho, ✓ rozlíšiť dobré skutky od zlých na pozadí dnešnej doby, ✓ vysvetliť význam Christových slov: „ Nakoľko ste to urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste to urobili“, ✓ zdôvodniť význam modlitby pred pokúšaním Satana, ✓ vyjadriť, že za všetko, čo má v živote, vďačí Bohu, 	<p>svedomie</p> <p>pokúšenie</p> <p>modlitby</p> <p>tajiny</p>

Boh mi pomáha a usmerňuje ma

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ uvedomiť si, že Boh je pôvodcom všetkého, ✓ vysvetliť pojem „jedno telo a jedna duša“ v živote manželov, ✓ sformulovať, že Božia pravda nám ukazuje cestu a dáva nám skutočnú slobodu, ✓ zhodnotiť zákony spoločnosti, v ktorej žije, ✓ rozlíšiť nebezpečenstvo šovinizmu, nacionalizmu a rasovej neznášanlivosti ako Božej výzvy, ✓ zapamätať si, že najväčší dar, ktorý Boh môže dať rodine, je, keď si vyvolí z rodiny kňaza, 	<ul style="list-style-type: none"> úcta tolerancia ekológia pravda zákon duchovný život manželstvo povolanie

Moja vd'ačnosť Bohu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ zdôvodniť potrebu jednoty cirkevného a občianskeho spoločenstva, ✓ vysvetliť, že najväčším prejavom lásky nebeského Otca je Jeho Jednorodný Syn, Spasiteľ sveta, ✓ sformulovať pravdu, že kto uverí a žije podľa Isusa Christa, má život večný, ✓ ovládať cirkevnú slovančinu. 	<ul style="list-style-type: none"> Božia láska dar večného života jednota spoločenstiev

Rodina – základná bunka spoločnosti a Cirkvi

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť komplementaritu medzi mužom a ženou, ✓ zdôvodniť význam rodiny pre jednotlivca a ľudské spoločenstvo, ✓ opísať základnú štruktúru tajiny manželstva, ✓ opísať svoje postavenie v rodine, ✓ aplikovať skúsenosť lásky z rodiny na Božie stvorenie, 	<p>muž</p> <p>žena</p> <p>príťažlivosť</p> <p>manželstvo</p> <p>rodina</p>

Vzťah k vlastnej osobe a okolitému svetu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ definovať svoje miesto na tomto svete a v spoločnosti, ✓ charakterizovať svoje vzory, ✓ vysvetliť, že jeho city, pudy a vášne majú byť pod kontrolou rozumu, ✓ charakterizovať zodpovednosť pre Bohom, Cirkvou a spoločnosťou za svoje konanie, ✓ vysvetliť, že zdravie a láska sú veľkým Božím darom, 	<p>vzor</p> <p>charakter</p> <p>pud</p> <p>city</p> <p>vášeň</p>

Vzt'ah k okolitému svetu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť, že všetko živé a neživé má na svete svoje miesto, ✓ porovnať biblický a vedecký pohľad na stvorenie sveta, ✓ vyjadriť, že človek i svet okolo je dielom veľkej Božej lásky, ✓ naplánovať si ochranu okolitej prírody, 	<p>stvorenstvo veda a viera evolučná teória ekológia</p>

Vzt'ah k Bohu a k Cirkvi

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť jednotlivé časti modlitby Otče náš, ✓ vysvetliť starozákonné proroctvá o Christovi, ✓ charakterizovať pojmy Evanjelium, pokánie, Božie kráľovstvo, ✓ definovať pôsobenie Svätého Ducha, ✓ rozlíšiť Boží hlas od hlasov tohto sveta, ✓ opísať základy viery v Cirkev a večný život, 	<p>Mesiáš Trojjediný Boh večnosť</p>

Morálne hodnoty

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať svoje vzory a ideály, ✓ vysvetliť, že Božie zákony chránia človeka pred závislosťou každého druhu a vedú ho ku skutočnej slobode, ✓ aplikovať možnosti súčasnej vedy na ochranu života, ✓ vysvetliť závažnosť vyrieknutých slov a ich dôsledky, ✓ rozlíšiť nebezpečenstvo rôznych siekt, kultov a ich spôsoby manipulácie s človekom, ✓ sformulovať morálne a duchovné hodnoty, ktoré získal na hodinách náboženskej výchovy. 	<ul style="list-style-type: none"> životný štýl závislosť sexualita sekty a kulty morálna hodnota duchovná hodnota